VIEŠOJI KONSULTACIJA: APKLAUSA DĖL ADMINISTRACINIŲ PROCESŲ, SUSIJUSIŲ SU IŠVYKIMU, EFEKTYVINIMO

„Big Data“ analitika: migracijos procesų ir duomenų valdymo efektyvinimas

Parengė:
Raminta Olbutaitė ir Adelė Jaškūnaitė
2018 m. rugpjūtis

Kurk Lietuvai

Kuriame Lietuvos ateitį
2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

APKLAUSOS TIKSLAS: apklausa vykdyta, siekiant išsiaiškinti visuomenės žinias ir požiūrį į administracinius procesus, susijusius su išvykimu (kai išvykstama į užsienio valstybę ilgesniam nei 6 mėn. laikotarpiui) bei visuomenės vertinimą dėl galimų gyvenamosios vietos deklaravimo pakeitimų. Apklausos rezultatai bus naudojami formuojant projekto pasiūlymus, kurie bus teikiami suinteresuotoms šalims ir siekiama jų įgyvendinimo.

APKLAUSOS TRUKMĖ: 2018 m. liepos 23 d. - rugpjūčio 6 d.

TIKSLINĖ GRUPĖ: pilnamečiai Lietuvos piliečiai, kurie šiuo metu gyvena arba yra gyvenę užsienio valstybėje ilgiau nei 6 mėn.

RESPONDENTAI: viso gauti 205 atsakymai. Daugiau nei du trečdaliai apklaustųjų šiuo metu gyvena užsienyje (77,6%).

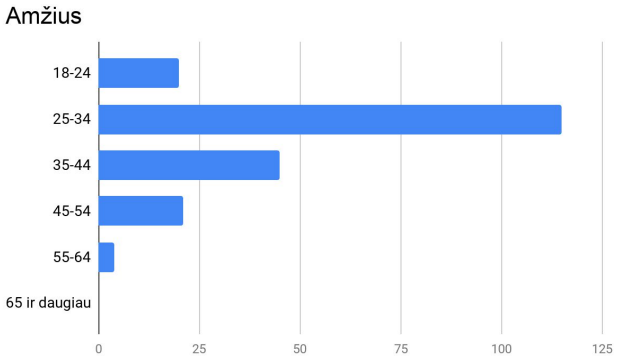

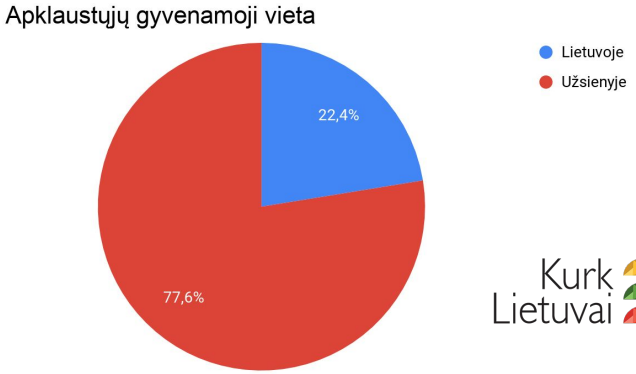

Kurk Lietuvai

Pagal Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymą Lietuvos Respublikos piliečiai, išvykstantys iš Lietuvos ilgesniam kaip 6 mėn. laikotarpiui, privalo deklaruoti savo išvykimą.

Paklausti, ar žinojo, kad išvykstant iš Lietuvos ilgesniam nei 6 mėn. laikotarpiui, turi užpildyti išvykimo deklaraciją, 84,4% respondentų į atsakymą atsakė teigiamai, tačiau **tik 63,9% išvykdami užpildė išvykimo deklaraciją**.

Žino, kad išvykstant iš Lietuvos ilgesniam nei 6 mėn. laikotarpiui, privaloma užpildyti išvykimo deklaraciją

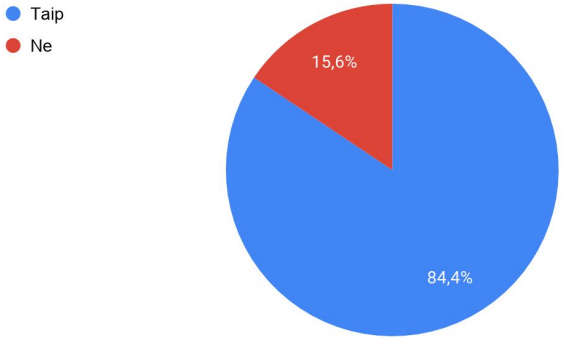

Išvykdamas (-a) ilgesniam nei 6 mėn. laikotarpiui užpildė išvykimo deklaraciją

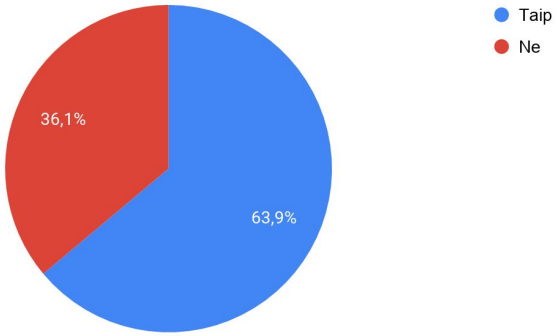

Kurk Lietuvai

63,9% apklaustųjų teigia užpildę išvykimo deklaraciją, tačiau pastebima, jog asmenims trūksta informacijos apie išvykimo deklaravimą, nes tik 56,6% visų apklaustųjų teigia išvykimo deklaraciją užpildę tinkamose institucijose. Net 22,9% asmenų teigia apie išvykimą informavę kitas institucijas, kurioms neteikiamos išvykimo deklaracijos (VMI, SoDra, Darbo birža, ir t.t.).

Šie duomenys rodo, jog dažnai išvykstančiajam nėra aišku, kokios yra privalomos išvykimo procedūros.

82,9% teigiamai vertina galimybę išvykimo deklaracijas užpildyti ir kitose institucijose, teikiant dokumentus, pavyzdžiui, susijusius su privalomojo sveikatos draudimo įmokomis ar mokesčiais.

Institucijos, kurias informavo apie savo išvykimą

Galimybės išvykimo deklaraciją užpildyti kitose institucijose vertinimas

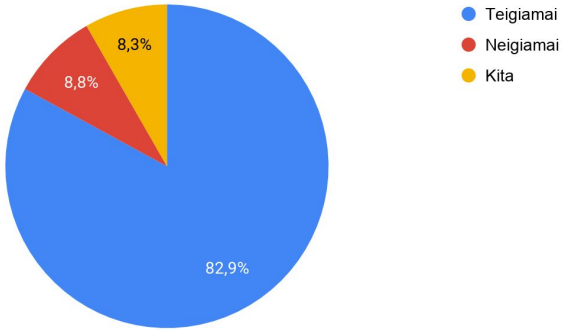

Kurk Lietuvai

Šiuo metu pildomose išvykimo deklaracijose asmenys pažymi išvykimo datą, kryptį bei kontaktinius duomenis. Norint gerinti žmogiškųjų išteklių stebėseną, svarbu ne tik tikslūs ir atnaujinti, bet ir išsamesni duomenys.

Džiugu, jog net 74,1% apklaustųjų teigia, jog sutiktų papildomai nurodyti išvykimo iš Lietuvos priežastį.

Duomenų išsamumui iššūkius taip pat kelia tai, jog pasikeitus gyvenamajam adresui, šis lieka nepakitęs. Net 60,8 % grįžusiųjų teigia nepatikslinę savo gyvenamosios vietos.

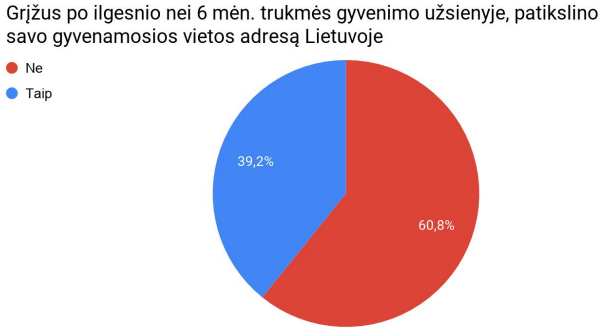

Kurk Lietuvai

Dalis apklaustųjų pasidalino priežastimis, kodėl nepateikė išvykimo deklaracijos. Atsakymai atskleidžia, jog dauguma asmenų nežinojo arba nematė prasmės pildyti išvykimo deklaraciją. Kiti išvykusieji teigia, jog apie išvykimą informavo kitas institucijas (VMI, SoDra, VLK), tad manė jog išvykimo deklaruoti nereikia.

Jei išvykdamas nepildėte išvykimo deklaracijos, pažymėkite to priežastį:

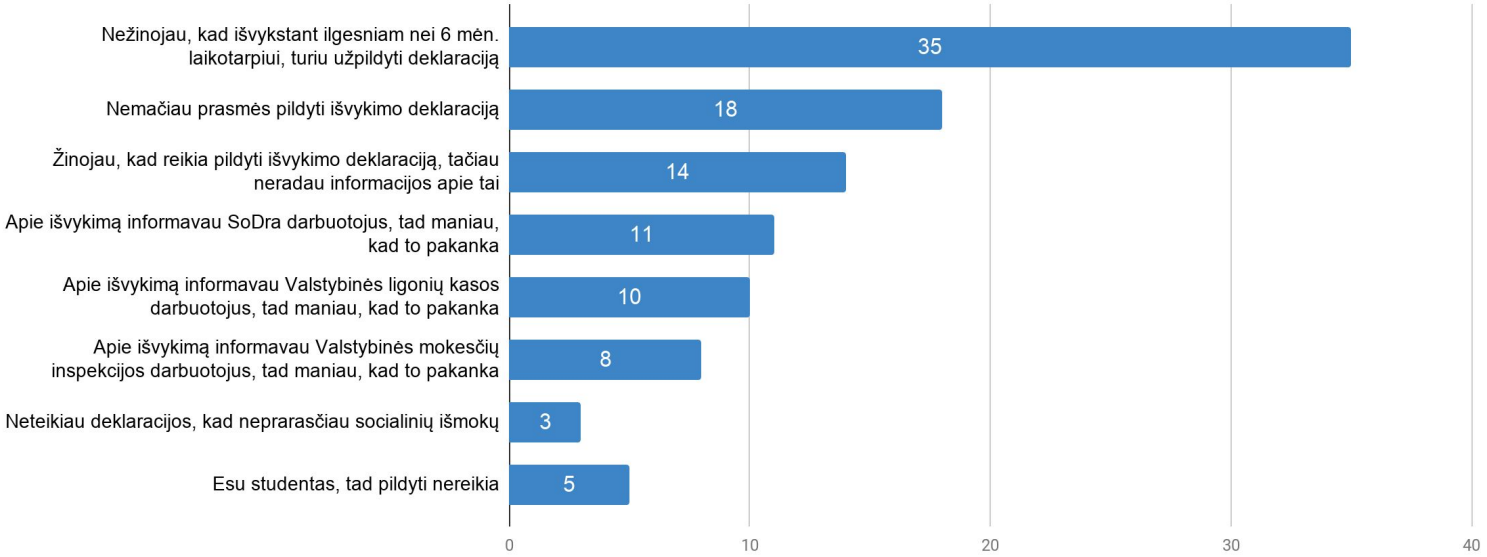

Kurk Lietuvai

Išvykimo deklaracijose gaunamus duomenis, galima naudoti efektyviau ir kūrybiškiau. 77% apklaustųjų teigia, jog nurodytais kontaktiniais duomenimis, sutiktų gauti įvairią informaciją. Ši informacija galėtų būti susijusi su rinkimais, naujienomis ar darbo pasiūlymais Lietuvoje. Tai leistų ne tik palaikyti ryšį su išvykusiais asmenimis, bet ir gauti išsamesnės informacijos apie išvykstančius asmenis ar jų pasikeitusią išvykimo kryptį.

Ar sutiktumėte išvykimo deklaracijoje nurodytu kontaktiniu elektroniniu paštu gauti:

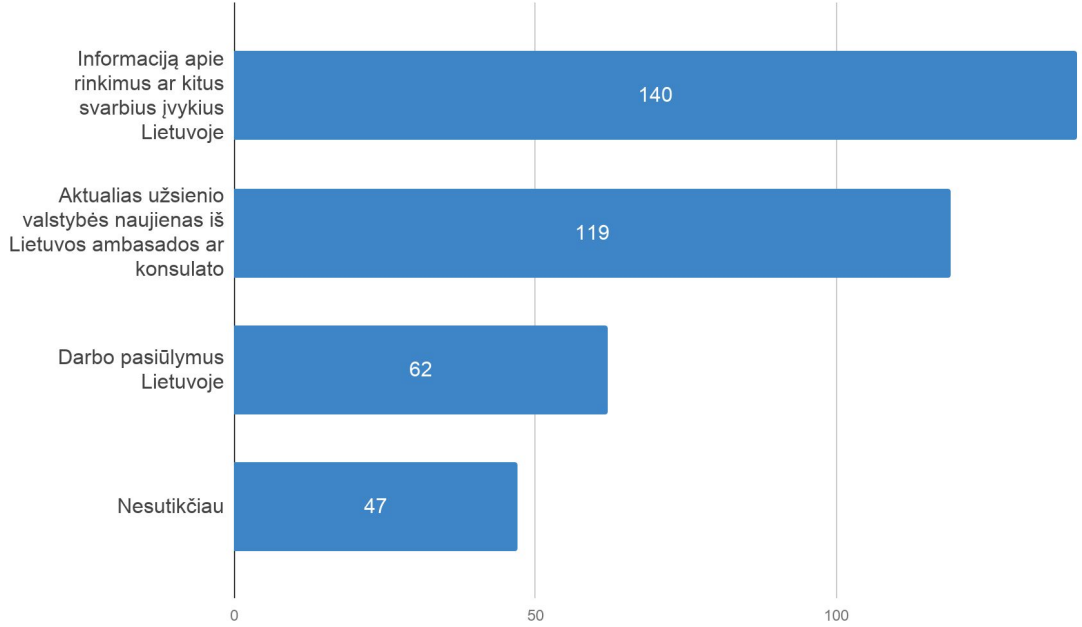

Kurk Lietuvai

APKLAUSTŲJŲ NUOMONĖ IR SIŪLYMAI

PAPRASTESNIS IR AIŠKESNIS IŠVYKIMO DEKLARAVIMAS

„Teko susidurti, jog negalima deklaruoti išvykimą anksčiau nei savaitė man rodos.Mano nuomone turėtų būti galima pateikti issideklavimo dokumentus ir anksčiau: 2savaites.”

„Visu pirma, turetu buti aisku KUR ta padaryti. Mano pavyzdziu, keliavau nuo Sodros iki Mokesciu inspekcijos ir ka tureciau padaryti pries isvykstant (pries tai nuolatos dirbau) - ir man buvo atsakyta, jog nieko, kas mane tikrai nustebino, taciau papildomos informacijos nebesiieskojau, nes pasitikejau daruotojomis. Uzsukau i Sodra ir Mokesciu inspekcija pasikonsultuoti (Birzu skyrius), ir abiejose vietose man buvo pasakyta, jog nieko nereikia daryti, nes jie automatiskai matys, jog as gyvenu ir dirbu uzsienyje. Galu gale teko deklaruoti isvykima elektroniniu budu, kas tikrai buvo lengva ir ka tikrai buciau padariusi dar pries isvykstant jei tik buciau zinojusi.”

„VIENO LANGELIO“ PRINCIPAS SU IŠVYKIMU SUSIJUSIOMS PROCEDŪROMS

„Kuo daugiau dokumentų bus galima pateikti vieno langelio principu, tuo didesnė tikimybė, kad jie bus užpildyti”
Šiais skaitmenizacijos laikais šis procesas turėtų būti maksimaliai user friendly ir "pats mane susirasti".”

„Turėtų būti internetinė svetainė, kurioje būtų galima daryti visus tokius dalykus kaip deklaruoti gyv. Vietą, susižinoti įsiskolinimus vmi ar sodrai. Ir visa turėtų būti vienoje vietoje o ne kelios svetainės su savo taisyklėm ir t t.”

„Yra būtinybė suteikti žmonėms galimybę tai padaryti internetu, nes dabar žmonės turi grįžti vien dėl to kad pristatyti dokumentus, kuriuos labai paprastai galima būtų nuskenavus atsiųsti elekroniniu paštu. Taip pat elektroniniu paštu turėtų būti siunčiami įspėjimai apie skolas, nes mano atveju aš nežinia kada būčiau apie savo draudimo skolą sužinojus, jei ne iš draugo užsienyje. Labai silpnas susisiekimas su žmonėmis ir informacijos platinimas.”

Kurk Lietuvai

EFEKTYVESNIS INFORMAVIMAS DĖL SU IŠVYKIMU SUSIJUSIŲ PROCEDŪRŲ

„Nežinojau, kad išvykstant ilgesniam nei 6 mėn. laikotarpiui, turiu užpildyti deklaraciją, atvykęs į ES šalį užpildžiau ten atvykimo deklaraciją, manydama, kad duomenys automatiškai į LT institucijas nukeliaus.”

„Apie išvykimą informavau SoDra darbuotojus, tad maniau, kad to pakanka, Per atostogas gryzineju i lietuva ir uzdirbtais uzsienyje pinigais remontuojuos nama, jei issideklaruociau manau gali iskilti papildomu rupesciu, o sugryzus vel registruotis, nematau jokio reikalo. Jei sugalvosiu likti visam, zinoma issideklaruociau,”

„Neaiski situacija studentams. Iskilus PSD skandalui, suzinojau jog yra si taisykle jog isvykus >6men reikia deklaruoti. Isvykau bent jau 4 studiju metams. Deklaravau. Tada ligoniu kasos pasake jog studentams nereikia deklaruoti, o tik jiems pristatyti pazyma apie studentes statusa. Liepe 'atideklaruoti' atgal. Ne 'atideklaravau'. Pirmu taisykles punktu yra parasyta jog reikia deklaruoti jei gyveni ilgiau nei 6 men. O kas ten valstybes viduje darosi ir nesusikalbejimai tai nezinau. Juolab del PSD niekur nebuvo informacijos (oficialios) jog kazkuriais isvykimo atvejais nereiketu deklaruoti.”

AIŠKESNĖ KOMUNIKACIJA KODĖL SVARBU DEKLARUOTI IŠVYKIMĄ

„Prieš pildant išvykimo deklaraciją, turėtų būti nurodytos visos iki deklaravimo esančios prievolės valstybei (sodra, vmi mokesčiai, sveikatos draudimas) ir po to liekančios pareigos (dalyvauti rinkimuose ir pan.)”

„Nemačiau prasmės pildyti išvykimo deklaraciją, Kartais vykday Lietuvoje veiklą pagal IVL pažymėjimą.”

„Nemačiau prasmės pildyti išvykimo deklaraciją, Nes turiu mažų vaikų, ir kasmet gryžtam atostogų, nepildžiau kad neprarasti galimybės apsilankyti ligoninėje būtinu atveju, taip pat gimus vaikams jiems reikėjo gauti LT pilietybę, todėl likom prisiregistravę.”

Kurk Lietuvai

IŠVADOS

Atlikta apklausa parodė, jog dažnai išvykstančiam asmeniui trūksta informacijos apie procedūras, susijusias su išvykimu. Neretai išvykstantieji apie išvykimą informuoja instituciją, kuri nepriima išvykimo deklaracijų, tad asmuo pagal Gyventojų registro duomenis išlieka nuolatiniu gyventoju. Pastebima, jog gali atsirasti rizikų, jog piktnaudžiaujantys ir išvykimo deklaracijos nepateikę asmenys gali gauti socialines garantijas, net ir išvykus iš Lietuvos.

Apklausos rezultatai taip pat rodo lengvai suprantamos informacijos apie išvykimo deklaravimo pasekmes ir svarbą trūkumą. Dalis apklaustųjų išreiškė poreikį, jog visi su išvykimu susiję klausimai būtų sprendžiami „vieno langelio“ principu. Išvykusieji rodo norą palaikyti ryšius su Lietuva bei sutiktų gauti aktualias naujienas apie rinkimus ar nacionalines šventes.

Pastebima, jog svarbu įgalinti savanoriškus duomenų teikimo būdus bei efektyviau rinkti ir naudoti duomenis apie išvykusius lietuvius iš užsienio valstybių registrų.

Kurk Lietuvai

KONTAKTAI:

Projekto vadovė
Raminta Olbutaitė
raminta.olbutaite@kurklt.lt
+370 633 07338

Projekto vadovė
Adelė Jaškūnaitė
adele.jaskunaite@kurklt.lt
+370 616 75948

Kurk Lietuvai